

Strödda Annotationer



SLÄKTFORSKARBLAD
FÖR ÖREBROLÄN

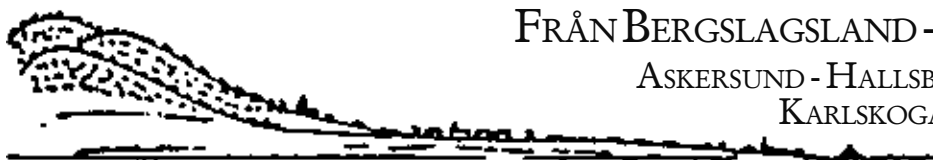
Nr 68

OKTOBER 2022



En liten släkträff i
Bjurtjärn

sidan 7



FRÅN BERGSLAGSLAND - TILL VÄTTERNENS STRAND
ASKERSUND - HALLSBERG - KUMLA - ÖREBRO
KARLSKOGA-DEGERFORS

INNEHÅLL

Sveriges befolkning 1970, 1980 och 1990 på AD sid 2

Arkivens dag 2022 sid 2

Genjägarna – TV-program om släktforskning med hjälp av DNA sid 2

Landskapshandlingarna och släktforskaren sid 3

Ansökning 175 Lars Nasseen/Nazén, vem är han? sid 5

Johannas prästbevis från 1839 sid 6

En liten släktträff i Bjurtjärn sid 7

Förfäder vid tinget? Domböcker i avskrift – Karlskoga och Sköllersta sid 10

Översikt av Karlskogas äldsta historia ur ett domboksperspektiv sid 10

Herdaminen hos Litteraturbanken sid 11

Efterlysning av soldat 1784 sid 11

Personregister på AD till soldater i Generalmönsterrullorna sid 12

Närkenyheter på Amerikas västkust sid 13

Födda i Sverige 1750-1840 sid 14

Föreningssidor sid 14-16



Framsidesbilden

Syskonen Ek vid Shells bensinpump i Kilsmo på 1930-talet

»Fröken Ek« född 1927 och Arne Ek född 1928. Föräldrarna till barnen, Elias Ek född 1900 och Ebba Ek född 1901, drev diversehandel i det hus som senare blev Stig Petterssons affär. Stig Pettersson född 1913 och hustrun Maja född 1915 övertog verksamheten 1934 och bedrev den till 1970 då affären lades ner. Bilden inlämnad av Lennart Strand.

Bildkälla:

Örebro stadsarkivs bildarkiv,
Okänd fotograf

SVERIGES BEFOLKNING 1970, 1980 OCH 1990 PÅ AD

Under året har ArkivDigital lagt ut databaserna Sveriges befolkning 1970, 1980 och 1990 på sin söktjänst. Sedan tidigare finns Sveriges befolkning 1940, 1950, 1960, 1975 och 1985. Tillsammans med databasen Befolkningen i Sverige 1800-1947 ger dessa befolkningsregister goda sökmöjligheter till mängder med svenskar i historisk och nyare tid under ett mycket långt tidsspänn.

Läs mer i ArkivDigital's Blogg
<https://www.arkivdigital.se/blog/category/folkregister>

Stefan Nilsson



ARKIVENS DAG 2022

Efter ett par pandemiår öppnar åter arkiven i Sverige dörrarna och välkomnar allmänheten med öppet hus under Arkivens dag.

Som alltid hålls Arkivens dag andra lördagen i november. I år infaller den 12 november. Årets tema är Myter och mysterier. Se annonsering t.ex. på respektive arkivs hemsidor och Facebook-sidor, samt på arkivensdag.se.

Stefan Nilsson

GENJÄGARN – TV-PROGRAM OM SLÄKTFORSKNING MED HJÄLP AV DNA

En ny TV-serie börjar i november på SVT. Peter Sjölund och ett släktforskateam hjälper till att söka släktingar med hjälp av DNA.



Så här presenteras serien av SVT: »Genjägarna hjälper människor att få svar om sitt ursprung och hitta saknade familjemedlemmar med hjälp av DNA-test. Sökandet är komplicerat och resultaten väcker starka känslor hos de berörda. Alla får inte de svar de hoppas på, men de får veta sanningen – för DNA ljuger inte. Premiär 13 november.«

Källa: svtplay.se 2022-10-08



LANDSKAPS- HANDLINGARNA OCH SLÄKTFORSKAREN

av Göran Ekberg, Örebro

Släktforskning i arkiv som inte tillhör kyrkoarkiven kan vara både spännande och givande. Många arkiv innehåller uppgifter om enskilda personers liv eller information om släktskap. Oftast rör det sig om tillfällighetsfynd, även om ordet är lite olyckligt. Tämligen många av våra förfäder förekommer nämligen i andra källor än kyrkböckerna. I synnerhet om vi kommer ner på 1600-talet. Det kan dock vara väldigt tidskrävande att hitta uppgifter då det sällan finns register till dessa handlingar.

Ett betydligt säkrare sätt är att använda de kamerala handlingarna. I dessa redovisas personer och byar från år till år. Från 1630-talet finns dessa i huvudsak i Länsstyrelsernas arkiv. Mantalslängderna är ett välkänt exempel på en sådan handling. Arkivmässigt är föregångaren till länsstyrelsearkiven Landskapshandlingar 1530-1630. Som namnet antyder är handlingarna samlade landskapsvis. Eller så var det säkert tänkt. I själva verket kan uppgifter från ett härad eller en bergslag förekomma i flera olika landskap. Det lättaste sättet att förvissa sig om att man har sett alla handlingar är att söka på ett namn (härad etc) i flera angränsande landskap.

I landskapshandlingarna redovisas den årliga räntan, kyrkotionden, extra skatter, verifikationer till avlöning av personer på statliga uppdrag, kungliga befallningar, veckovisa mantalsuppgifter för personer som vistades vid kungsgårdarna och utgjorda dagsverken vid dessa eller verksamheter knutna till staten/kon-

ungen. Dessutom förekommer saköreslängder med korta sammanfattningar av avdömda mål vid rätterna och ibland hela årsvisa domböcker. Avkortningslängderna innehåller uppgifter om vilka som var befriade från skatt. Här förekommer präster, befallningsmän och militärer som i egenskap av kungens tjänare är skattebefriade. Här kan man också hitta dem som hade ruinerats genom en eldsvåda eller krigsmansänkor som beviljades nådeår (att de fick bo kvar på ett hemman).

Vilken chans har man då som släktforskare att hitta något användbart? För det första beror det på hur långt tillbaka man kan belägga sin släkt. Känner man till en förfader som var född före 1630 finns det anledning att försöka hitta honom i landskapshandlingarna. För det andra beror det även i någon mån på från vilken del i landet man har sin släkt. Innehållet i arkiven kan variera från trakt till trakt. Även sättet att redovisa kan variera.

Årliga räntan redovisar i regel samtliga hemman/brukningsdelar som är skattskyldiga. I Väst-

manlands och Närke's handlingar får man exempelvis nästan alltid veta namnet på den som brukar, äger eller är »huvudman« för brukningsdelen. I Värmlands handlingar är detta mer sällsynt. Samma sak gäller tiondelängderna. Dessa skillnader beror i huvudsak på den lokala traditionen eller skrivarens vilja/ovilja att vara detaljerad. En annan sak som skiljer den årliga räntan åt mellan olika landsdelar är angivandet av storleken på skatten. Den utgick alltid från värdet på brukningsdelen. I Närke och Västmanland kunde den anges i markland, öresland och penningland eller örtugland medan Västergötlands handlingar redovisar storleken i form av »mark smörrenta«. Båda sätten att beräkna storleken gör det möjligt att skilja på brukningsdelar. Om det i en by finns fyra brukningsdelar varav en är på 1 öre och 8 penningland kan man genom att följa denna brukningsdel konstatera om det finns en möjlig kontinuitet framåt till den verifierade släktforskningen. Ett krux med släktforskning i denna källa är att det ibland kan vara osäkert om den som redovisas verkligen är den person



som finns på gården vid den aktuella tidpunkten. Det viktiga är skatteobjektet, d.v.s. hemmanskölen och inte personen. Personen kan vara avliden eller ha efterträtt av någon annan men ändå stå kvar med sitt namn.

Tiondelängderna och hjälpskatte­längderna för Närke och Värmland innehåller oftast personnamn. De kan i undantagsfall ange släktskap mellan personer. Även hustrur kan nämnas med namn. När mannen är sjuk, på krigståg eller avliden innehåller också årliga räntan namnuppgifter på hustrun eller änkan. Ibland förekommer också längder på de husarna och fattiga i socknarna.

Avkortningarna är redovisningar av de personer som inte behövde avlägga skatt eller som delvis var skattebefriade. Befallningsmän, länsmän, präster, officerare och liknande förekommer alltid i avkortningarna. Ibland får man mer detaljerade uppgifter. Ett av våldeld uppbränt hemman kunde meddelas några års skattefrihet i avkortningslängden. Ett annat exempel är fänriken Peder Måns­sons hustru Anna Tolfsson som 1631 meddelades nådeår på ett hemman i Svedvi socken. På annat ställe i landskapshandlingarna kan man också finna Maria Eleonoras (Gustaf II Adolfs hustru) brev gällande nådeåret, det vill säga beslutet om frihet från utlagor.(1)

Ibland hittar man i verifikatio­nerna detaljerade uppgifter om utbetalning för utförda arbeten. Christoffer Jönsson i Eriksbo i Gunnilbo socken fick åren 1609 till 1614 årligen ersättning för att han underhöll träredskapen vid en hammarsmedja (sannolikt vid Borns gård i Skinnskatteberg). Till honom levererades också salt och mjöl till skinn som han beredde i sitt hem.(2)



Förutom de skatter som erlades i form av naturprodukter gjordes också dagsverken. Ibland i samband med olika byggnationer men ofta med årliga körslor av produkter till och från kronans hammare, gruvor eller hyttor. Även dessa antecknades i längder där man hittar personer som utförde dessa.

De personer som i årliga räntan eller i tillfälliga skattelängder antecknades tillsammans med en hemvist är naturligtvis relativt lätta att följa. Svårare är det med de personer som antecknades i mantalsuppgifterna vid kungsgårdarna. Oftast är de nämnda endast med namn och hur många dagar i veckan de hade haft kost och logi vid gården. Några av dem går genom sitt namn och sin ställning att identifiera. Vecka 14 år 1581 hade man under fyra dagar besök av Jost Kursell, ståthållare vid Örebro slott. Samma vecka var även Knut Krabbe på plats. Dessa är kända historiska personer och finns därmed även i andra urkunder. Ibland får man ta hjälp av andra källor för att få mer upplysning. Vid Örebro slott redovisas 1614, bland andra, de fångar som förvarades på slottet. Här förekommer en bonde från

Lännäs som är fångslad för bigami. (3) Om Askers härads domböcker är bevarade från denna tid kan man också få ett namn på bonden.

Stundtals får man ta del av historiska händelser i ett lokalt perspektiv. Trettonde oktober 1583 anländer till Segersjö gård, 40 tyska »bergsällar« med hustrur och barn. Sannolikt mer än hundra personer. Redan dagen därpå drar de vidare till Värmland. Maten de utspisades med var bröd, öl, smör, ost, kött, fläsk, braxen, och ärtor. Till barnen serverades 6 kannor (cirka 14 liter) söt mjölk. Dessutom fick man några ljus att lysa upp med i den mörka höstnatten. Jag har inte hittat följet varken vid Julita gård eller Nyköpingshus men sannolikt har de med båt anlänt till Nyköping någon vecka tidigare. Från Segersjö vandrade de vidare till Nykroppa i Värmland där hertig Karl 1582 hade anlagt ett silverbruk. I Värmlands handlingar kan man se att de anlände någon gång i november och därefter kan man under några år se att de utspisades vid Nykroppa gård. De omnämns då som tyskarna men några av dem nämns vid namn – Lille Påvel, Petter, Michil och Lille



Kasper vaskare och Store Påvel bergsverkare. Den importerade arbetskraften verkar ha haft lite fördelar framför de svenska. Av räkenskaperna kan man utläsa att de tyska bergsällerna hade druckit 7 kannor vin, 6 tunnor och 44 kannor herreöl, 19 tunnor och 44 kannor fogdeöl, 2 tunnor och 23 kannor suröl och 38 kannor spisöl. Såväl vin som herreöl var något som endast de främsta vid kungsgårdarna kunde få ta del av. Efter några år är tyskarna inte längre redovisade i längderna. Sannolikt har de assimilerats med de svenska arbetarna och kanske fortsatt sin flyttning i bergslagera.

Det är sannerligen inte lätt att hitta i landskapshandlingarna. Stilen kan ibland synas omöjlig att tyda. Ännu svårare är det att våga dra slutsatser om släktskap. Men när man väl hittar något kan man vara övertygad om att man är en av väldigt få som har sett uppgiften och kanske den enda som förstår i vilket sammanhang den hör hemma. - Lycka till!

Noter:

- 1) Landskapshandlingar, Västmanlands handlingar, SE/RA/5121/5121.09/1630: 23 (1630), bildid: A0051048_00143
- 2) Landskapshandlingar, Västmanlands handlingar, SE/RA/5121/5121.09/1614: 13 (1614), bildid: A0050897_00017
- 3) Landskapshandlingar, Närkes handlingar, SE/RA/5121/5121.03/1614: 15 (1614), bildid: A0051910_00103

Ansökning

175

Lars Nasseen/Nazén, vem är han?

Jag har sökt länge på en släkt Berg. Jonas Johansson Berg född 1722 i Nor Värmland gifter sej med Märta Larsdotter Nassen eller Natzén, det förekommer olika stavningar på Märtas efternamn. Hon var född på Sund i By-Säffle. Hennes far var Lars Nasseen/Nazén, olika stavningar på efternamnet även på Lars. Modern var Brita Silander/Zelinder, olika stavningar även här. Lars och Britta gifter sej på Åkesberg i Stora Mellösa 1715. Han bokhållare från Stockholm. Hon kammarjungfru.

Lars Nassen/Natzén finns på Sund i By-Säffle från 1716 då hans första barn Magdalena finns noterad i födelseboken. Så även Märta född 1721 och fler barn finns i födelseboken och död-boken.

Längre fram i mina forskningar finner jag en dom i Näs häradsrätt och där nämns Lars svärmoder Märta Samuelsdotter Hallman. Hon arbetar åt sin svärson på ett av hans utskänkings-

ställen på Skarphyttan i By-Säffle. Därav har jag kunnat härleda Lars svärmor till Götlunda som dotter till Samuel David Hallman och hans hustru.

Märta Samuelsdotter Hallmans bror David Hallman, också präst, förekommer i Götlunda och där nämns också en klockare runt 1707-1709 ca som har namnet Lars Nassbeen/Nasseen vilket också gör mej förundrad. Det finns en prästsläkt i Dalarna Israel Israelis Nassenius. Klockaren finns fram till 1709 ca sen försvinner han. Skulle det kunna vara så att denne Lars har träffat prästen David Hallmans systerdotter Britta? Han far till Stockholm och lär sig till bokhållare. Hon kommer till Åkesberg i Stora Mellösa som kammarjungfru och 1715 eller kanske tidigare kommer Lars dit som bokhållare och de kan gifta sej?

Ja, det är ju såklart mycket mer runtom dessa personer som jag sökt fram. Men min undran är, *kan* någon veta något mer om denne Lars Nasseen/Natzén?

Tacksam för all hjälp jag kan få,

Vänligen
Margareta Gullström-Linder
Karlstad

margaretalinder@bredband.net



JOHANNAS PRÄSTBEVIS FRÅN 1839

N:o 6
 Pigan Johanna Jansdotter.
 är född den 20^{de} i 1821
 uti Sköllersta
 ankom är ifrån
 flyttar nu till Norrbyås
 uppvisat Delofs-Sedel
 läser innantill någorlunda
 utantill } Lutheri Cateches
 Förklaringen deraf } Mikalder
 Bibliska Språken
 förstår Salighetsläran *enfadigt*
 begått H. Mattward sednast *2. 8. 9. 10.*
 bivitstat Catech. Förhören *indent.*
 är till Beswernet *arlig*
 Sill Åktenkap *obehindrat*
 haft Nat. Koppor
 Mantalskrifwen i
 Betygas af Sköllersta den 25
 Oct. 1839
 N:o 6 - pg. 43. J. H. Hallman

Källa: Saxonarkivet,
 Örebro stadsarkiv
 Tips av Tina Eliasson

Pigan Johanna Jansdotter flyttade 1839 från Sköllersta till Norrbyås. Hon gick som man gjorde till prästen i Sköllersta som utfärdade det nödvändiga prästbeviset vilket hon skulle visa upp för sin nya husbonde och prästen i Norrbyås. På prästbeviset stod även uppgifter om Johannas kunskaper och hennes leverne. På baksidan går att läsa hur prästbeviset skulle hanteras enligt legostadgan från 1805 och kungliga påbudet 1811. Så här kunde alltså det prästbevis se ut som ens anfäder och anmödrar var tvungna att visa upp vid ankomsten till en ny socken. Om detta inte skedde på rätt sätt kunde det bli böter! Uppgifterna i prästbeviset skrevs in i kyrkoböckerna i den nya socknen.

Stefan Nilsson

Transumt af Kongl. Maj:ts Lego-Statga
 den 15 Maj 1805. Art. 8, § 3.

Så snart Tjenstehjon ifrån annan Socken till Husbonde ankommit, uppwise det genast för Husbonden sitt erhållna Prestbetyg från Ayrkoherden i den församling, hvarifrån Tjenstehjonen flyttat, och förete det äfwen inom fiorton dagar för Pastor i den församling det tillflyttat. Den Husbonde som emottager ett Tjenstehjon, som dermed icke är försedt, och det Tjenstehjon som försummar sitt Prestbewis, på sätt nu sagde är, uppwise, böte En Riksdaler Trettio två Skillingar.

Kongl. Påbudet den 30:de Aug. 1811 stadgar berjämte: Hvarje Tjenstehjon, som årnar flytta från en till annan församling, åligger att för Ayrkoherden i den församling, derifrån flyttningen sker, uppwise sin erhållna Delofs-Sedel, i brift hvaraf Ayrkoherden något Prestbetyg icke må meddela. Semsför Lego-Statgan, Art. 3, §§. 2 och 3 med Kongl. Kammar-Collegii Rungörelse den 14 November 1823.

EN LITEN SLÄKTTRÄFF I BJURTJÄRN

av Jan Suhr, Stigtomta

Jag har anor på min farmors farmors sida i Stensviken i Bjurtjärn som idag ligger inom Storfors kommun. På min hemsida finns alla mina släktingar i ett register och en del besökare hör av sig när de hittat sin släkting där. Så var fallet i våras när en kvinna från USA hörde av sig om att hon hittat sin FM MM M Sara Lovisa Pettersdotter på min hemsida. Detta var mycket intressant då jag endast visste att Sara emigrerat till Nordamerika 1873 och jag hade inga spår efter henne sen.

Julie som kvinnan heter kunde nu bidra med ett litet släktträd med de ättlingar som hon kände till efter Sara. Där fanns även en kvinna till i trädet, Diane född Eastman (Östman) som jag hade en svag DNA-träff med på 41cM.

Diane var barnbarnsbarn till Sara. Även Britt-Marie, som också är släkt med Julie, hörde av sig sen och hon hade också ett avlägset ursprung i Stensviken

För Julie var den här upptäckten fascinerande och vi hade en del email-utbyte som ledde till att hon bestämde sig för att komma över till Sverige och se sin släkts platser där de levde. Julie hade också kontakt med en del andra Bjurtjärns-släktingar och det ordnades en grupp på Facebook för att organisera resan till Sverige.

Det fanns flera kopplingar till Bjurtjärn då Saras man, de gifte sig 1868, också kom från Bjurtjärn men till honom hade jag själv inte några direkta kopplingar.

Sara föddes i Stensviken 19/1 1848 av Maria (Maja) Kajsa

Jonsdotter född 27/2 1813 i Herrsjötorp, Bjurtjärn i hennes andra äktenskap med Peter Petersson född 20/5 1822 i Ökna, Bjurtjärn. Sara var halvsyster till min FM FM Anna Elisabet Jonsdotter född 1831 i Majas första äktenskap med Jonas Jonsson född 1805 i Stensviken.

Sverigeresan

Julie och hennes familj med man och dotter kom till Sverige veckan före midsommar och tillbringade några dagar i Norrland innan färden ställdes mot Bjurtjärn. Vi hade i Facebookgruppen haft stor aktivitet veckorna innan resan och gjort upp en plan. Det bestämdes att vi skulle träffas vid Bjurtjärns kyrka klockan 10 den 27:e juni. Annika och Susanne som är släkt med Julie och också bor i trakten hade arrangerat så att kyrkvärdinnan var på plats och kunde



Bjurtjärns kyrka

Fr.v. John, Julie och Bella Jacobusse, Annika Eriksson, Susanne Eriksson, Annikas dotter, Jan Suhr, Lars och Britt-Marie Johansson



Kaffe och hembakta bullar i Herrsjötorp

släppa in oss i den vackra kyrkan i Bjurtjärn. Vi kunde också se några gamla gravar där våra släktingar ligger.

Amerikanarna var mycket imponerade av kyrkan och dess interiör, man kunde känna historiens vingslag. Det blev ett litet släktfoto framför altaret i kyrkan med Julie och hennes familj till vänster.

Efter kyrkan åkte vi till Herrsjötorp där Birgitta Westholm bor. Hon tog emot oss och bjöd på kaffe med hembakta bullar. Det var mycket intressant för oss alla att se den vackra gården där vår gemensamma anmoder Maja Cajsa var född för över 200 år sedan. Det var en mycket trevlig stund och Birgitta hade mycket att berätta om gården och Bjurtjärn i stort.

Efter Herrsjötorp blev det en lång tur upp i skogarna till Trettondetjärn där Saras man Carl Andersson var född 1844. Huset finns inte längre kvar men grunden kan



man hitta uppe i skogsbacken ovanför sjön. Huset flyttades ner till Kyrksten och finns där än idag.

Rundturen avslutades med ett besök i Stensviken där Julie och jag har vårt gemensamma ursprung. Gården ligger vackert vid sjön och där mottogs vi av Kurt med familj som var lite nyfikna på historien runt deras gård.

Stensviken ägdes av bergsmannen Jonas Jonsson, som var född på gården, vilken hade ägts i några generationer på hans mödernes sida. Men Jonas avled tyvärr innan han fyllt 40 och efterlämnade tre söner och tre döttrar. I hans testamente kan man läsa att gården skulle tillfalla barnen efter att hans

hustru avlidit. Hon skulle få bo och bruka gården så länge hon levde. Maja Cajsa gifte om sig och fick några fler barn med Peter Peterson som då kunde leva på gården. Hon levde nästan 30 år där med Peter, så barnen hann bli vuxna och flytta iväg. När det var dags att få ut arvet så sålde man helt enkelt gården till grannen.

För Julie blev detta en mycket minnesvärd resa och hon tänker göra fler resor till Sverige för att återbesöka sina släktingar och platser där släkten levte.

Kan också säga att vi hade tur med vädret, det var årets varmaste dag dittills med nästan 30°.

För de flesta fortsatte det med grillkväll i huset som Julie hyrt utanför Kristinehamn. Själv hade jag 30 mil hem men jag tog en sväng förbi Stråbergsmynnen på vägen hem där Jonas Jonssons far Jonas Månsson (Månssläkten) kom ifrån.

För mer information kan ni läsa på min hemsida om Maja Cajsa: <https://familytree.jansuhr.se/getperson.php?personID=I77815656&tree=tree1>



Stensviken – platsen för släktingarnas gemensamma ursprung

FÖRFÄDER VID TINGET? DOMBÖCKER I AVSKRIFT – KARLSKOGA OCH SKÖLLERSTA

Göran Ekberg håller på med ett intressant projekt – att skriva rent domböcker för Karlskoga härad. Hittills har han renskrivit åren 1605-1679 vilka han publicerat i skriften »Avskrifter av Karlskoga härads domböcker 1605-1679«.

Skriften som omfattar ca 740 sidor finns på Görans hemsida. I dokumentet kan du söka efter byar och personer eller efter olika typer av mål vid tinget som till exempel slagsmål, jordatvister, mökränkning, hemmansupptagning, fastighetsaffärer m.m.



Karlskoga härads (sockens) sigill
under 1600-talet

Sigillet funnet i arkivet Göta Hovrätt,
Advokatfiskalen, Värmlands län.

Sedan tidigare har Göran gjort avskrifter av Sköllersta härads domböcker för åren 1603-1620. Detta dokument finns också på hemsidan.

Du hittar domboksavskrifterna här:

<https://gorek.se/artiklar.html>

Stefan Nilsson

ÖVERSIKT AV KARLSKOGAS ÄLDSTA HISTORIA UR ETT DOMBOKSPERSPEKTIV

av Göran Ekberg, Örebro

Ur: *Avskrifter av Karlskoga härads domböcker 1605-1679* (2022).

Karlskoga socken bildades först 1586 och utgjorde då ett område som omfattade delar av Värmlands bergslag och de västligaste Närkesocknarna. Det var glest mellan gårdarna och gränserna var därmed diffusa. Stora delar var tillgängliga för var och en som ville ta upp ett hemman och betala skatt för detsamma. Den fåtaliga bebyggelsen ökade markant i och med sockenbildningen men fortfarande långt in på 1600-talet ökar antalet hemman från år till år. Detta präglar också de äldre protokollen. Rågångsförrättningar, tilldelning av skogsmark och ägotvister är några av huvudämnena i protokollen.

En förändring av gränserna sker kontinuerligt. I protokollen kan man se hur byar flyttas över från Karlskoga till omgivande socknar. Under mitten av 1600-talet bryts de västliga delarna ut och bildar Bjurtjärns socken. Bjurtjärn kom dock att tillhöra Karlskoga bergslags härad även efter utbrytningen.

Nyupptagningen av lägenheter skedde både på de befintliga byarnas utmarker och på allmänningarna. En del av dessa lägenheter växte ut till livskraftiga byar medan andra blev avhysta på grund av bristande förutsättningar att erlägga skatter. I mitten av 1600-talet inträffar också en expansiv period vad gäller bergsverken. Området har sparsamt förekommande malmförekomster och av relativt dålig

kvalitet. Däremot fanns här en rik tillgång till både vattenkraft och skogar som försåg hyttor och bruk med kol. Malm av god kvalitet fanns dessutom i de närliggande Filipstads, Nora och Grythyttte bergslager.

Uppbyggnaden och driften av hyttorna skedde i huvudsak genom initiativ från allmogen och hyttdelar ägdes inte bara av personer bosatta vid hyttan. Vid de större hyttorna var hyttdelarna spridda till personer i hela närområdet. Blåsningen, som järnframställningen kallades, skedde växelvis mellan delägarna. Vanligtvis hade var och en av delägarna ett eget kol- och malmlager för tillverkningen.

Till skillnad från de äldre bergslagerna har det inte funnits några bergsmanshamrar i Karlskoga. När de första hamrarna anläggs, är det kapitalstarka finansiärer från städerna och bergssocieteten från omgivande bergslager som är aktörer. Industrialiseringen kom dock att påverka allmogen i hela socknen. Dels var man tvungen att kola för brukens räkning och dels utnyttjade bruksägarna allmogens skuldsättning till bruket. När en gårdsägare inte hade möjlighet att betala sina utlagor eller skulder sattes gården i pant eller såldes till bruksägaren.

Även om många av protokollen handlar om hemmansupptagning, fastighetsaffärer och liknande får man även i Karlskogas domböcker en inblick i allmogens vardag med slagsmål, trätor, lägersmål och allt vad som hör livet till. Genom protokollen får man också en inblick i de sociala nätverken. Affärer och familjebildningar skedde inom ett väsentligt större geografiskt område än den egna församlingen.

HERDAMINNEN HOS LITTERATURBANKEN

På Litteraturbanken.se publiceras i digitaliserad form många klassiska titlar inom svensk litteratur men även sådant av intresse för släktforskaren. På senare tid har man digitaliserat och lagt ut ett stort antal herdaminen. Dessa har fått en egen kategori »herdaminen«, vilket gör att alla digitaliserade herdaminen går att fritextsöka i genom en och samma sökning.

Så här skriver man på sin hemsida:

»Idag lägger vi till en ny 'texttyp' i våra bibliotekslistningar och sökmaskinerier. Just denna 'texttyp' heter HERDAMINNE. Tack vare den kan man nu samtidigt söka i de referensverk som, med stor noggrannhet och biografisk skärpa, försökt beskriva och ur det förflutna framkalla alla de präster, prostar, kyrkoherdar, komministrar, biskopar och liknande som befolkat svenska kyrkor, katedraler och kapell under århundraden. Herdaminnet är resultatet av ett digert arkivarbete, en biografikonstens oavslutade stafett, till nytta och glädje inte minst för släktforskare. --- Vi kommer vartefter att lägga ut allt fler herdaminen.«

För att göra fritextsökning i alla herdaminen:
Gå till sidan Sök i texterna - Välj samling - Herdaminnen

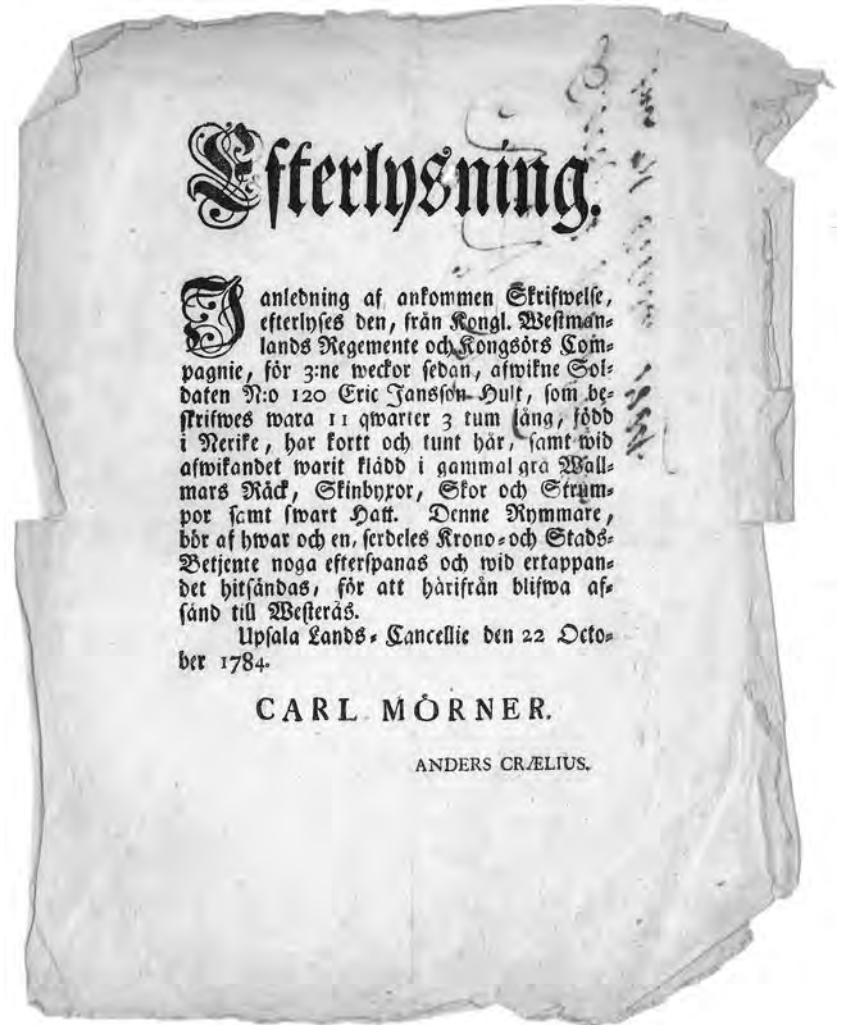
Arbetet är pågående. Följande stift finns representerade i dagsläget:

Göteborg, Härnösand, Kalmar, Karlstad, Linköping, Lund, Skara, Uppsala, Växjö, Åbo

Källa:
<https://litteraturbanken.se/>

Stefan Nilsson

EFTERLYSNING AV SOLDAT 1784



Efterlysning 1784

Soldaten Eric Jansson Hult från Närke efterlyses av landshövdingen i Uppsala Carl Mörner.

Hult hade tre veckor tidigare avvikit från

Kungliga Västmanlands regemente och Kungsörs kompani.

Signalement ges och klädsel beskrivs.

Efterlysningen lästes upp i »Bondkyrkan« den 31 oktober enligt anteckning på baksidan. Det framgår inte vilken kyrka dock.

Källa: Saxonarkivet, Örebro stadsarkiv

Tips av Tina Eliasson



PERSONREGISTER PÅ AD TILL SOLDATER I GENERALMÖNSTERRULLORNA

ArkivDigital började under sommaren att publicera personregister till Generalmönsterrullorna i sin söktjänst. Av särskilt intresse för oss i Örebro län kom under september månad följande information. Så här skriver de i sin blogg:

»Sök släktingar i Närke och Värmlands regementen

Vi fortsätter att indexera generalmönsterrullorna för att göra det enklare för dig att hitta dina förfäder och släktingar som var soldater. I den senaste uppdateringen har vi lagt till 144 216 sökbara poster från tre olika regementen, nämligen Närkes regemente, Närke-Värmlands regemente och Värmlands regemente.

Med hjälp av registret till generalmönsterrullorna kan du nu snabbt och enkelt söka på din släktings namn i stället för att bläddra sida efter sida i de olika volymerna. När du hittat rätt person kan du klicka på en länk för att läsa mer om personen i originalkällan där det ofta finns ytterligare uppgifter.

Följande uppgifter är sökbara i registret för generalmönsterrullorna:

- Förnamn och efternamn
- Födelsedatum, födelseår och ålder (i de fall de är nämnda)
- Födelseplats (om det finns antecknat)
- Mönstringsår
- Regemente
- Kompani
- Nummer och indelningsplats
- Rang
- Tjänsteår

Totalt innehåller registret över generalmönsterrullor nu 553 927 sökbara poster [772 730 poster enligt inlägg 2022-09-15]. Vilka årtal och regementen som finns med kan du se på den här länken [se här intill].

Vi kommer fortsätta uppdatera det här nya registret med fler sökbara regementen framöver. Håll utkik i vår blogg samt våra sociala medier för att få reda på när vi gör nästa uppdatering.

För att söka i generalmönsterrullorna loggar du in på [app.arkivdigital.se](https://www.arkivdigital.se), klickar på Registersökning och väljer Generalmönsterrullor i listan över registerkällor.

ArkivDigital«

Saxat från ArkivDigital's hemsida och blogg 2022-09-08, 2022-09-15

Vilka regementen och årtal som det finns personregister till framgår av denna sida:

<https://www.arkivdigital.se/online/register/generalmonsterrullor>

Närke-Värmlands regemente finns för tiden 1684-1811.

Närkes regemente finns för tiden 1819-1884.

Sedan tidigare finns till exempel Västmanlands regemente och Södermanlands regemente bland de med personregister.

På sidan står även följande information:

»Hela serien som förvaras på Krigsarkivet och kallas Generalmönsterrullor består totalt av 1945 volymer.«



Plansch med uniform för officer och soldat vid Västgöta-Dals regemente 1798, ritad av Einar von Strokirch
Bildkälla: Armémuseum/Digitalt Museum (PDM)

NÄRKENYHETER PÅ AMERIKAS VÄSTKUST



4de årg.—Löp. nr 166. Portland, Oregon, Onsdagen den 24 Januari, 1912. Litensnummer 5 cent.

<p>Veckobref från Sverige.</p> <p>Julköping d. 25 Dec. 1911. Ja, nu är den stora julen redan sin höj. De, som i städerna ej litet bidragit till att i år göra det till en glad, god jul för de fattiga och behövande ha varit våra boyouter. Det tycks världsligen som om den meniga scoutens general Baden-Powell i sin julkänning till Sveriges scouter gaf dem riktigt tagit ad notum af dem. Han uppmanade dem samligen till att tänka på att glädja de nödlidande och att sätta andras glädje framför sin egen, med andra ord: att bidraga till att sprida äkta julkärlighet. Hvilken glad förtjusning väntar dem som i år...</p>	<p>Allmänna nyheter.</p> <p>Till Förenas Staternas ministrar i Portugal har Cyrus Wood i Frankrycka bilfört utsett.</p> <p>Af en tornado öfverfallen i Fördags nära Newton, Miss., sex personer, och nit dussin andra blifva svårt skadade. Många ha förstördes.</p> <p>Canadas farmare anses redan ha förlorat \$25,000,000 på grund af att reciprocityförslaget icke blef antagit. För Winnipeg och östra Canadas beräknas förlusten till \$7,500,000.</p> <p>Mrs. Ida Von Ohlsson, som så mycket lätt talat om sig, blifva i Förenas Stater och Sverige och som för en tid sedan...</p>	<p>Förbundsreger Cummins Iowa har nu fast beslutat att klifva kandidaten för presidentnomineringen i den rep. valberedningens skilda detta hans beslut gillas af valmän inom hans stat.</p> <p>Et svårt nederlag lifva nykterhetsvännerna i dagarna lidit i det att landets högsta domstol fällt det utslaget, att ärvägsbegäran kunna förläsa här i den stora önskan, ifrån en statslagarna förbjuda detta Bryggarnas jubla, och det kan man icke undra öfver.</p> <p>William R. Hearst i New York som för några år sedan bildade en egen politisk organisation den så kallade "Independence League," men som i bästa återstöt sig till det demokratiska...</p>	<p>Utländska nyheter.</p> <p>Japan. En ny öfversida kom ut den 16 de Osaka, hvar vid öfver 5,000 hem förstördes. De fattiga distrikten blifvo svårast hemslagna.</p> <p>Holland. Drottning Wilhelminas sällskapsbesök ingifver starka förhållningar hos befolkningen, och man förutser för att hon icke skall öfverleva den väntade förförlingen.</p> <p>Paraguay. Presidenten Liberator Rojas tillfångatogs 2 v. af revolutionärer i Asuncion och afslattes. Den revolutionära jantarna valde därpå Dr Cecilio Baez till republikens president.</p> <p>Hawaii. President Taft har...</p>	<p>Washington.</p> <p>Et nytt sanatorium skall nu uppföras efter det gamla, som för ett par år sedan brann ned vid Green River Hot Springs, Platteau, som omfattar 600 acras, har sålts till W. S. Greenvalde i Seattle för \$125,000 och en byggnad skall nu reas för \$200,000.</p> <p>E. W. Ross, statens landkommissarie, ämnar uppträda såsom kandidat för kongressman "at large." Hans rekord såsom landkommissarie har ju alltid varit det bästa. Han anses dock såsom en stark kandidat, ty han har försäkringar ifrån alla i staten.</p>	<p>Venersberg. (Köb)minister hälsade i den sv. metodistkyrkan härskanden på söndagskvällen minsta söndag den 28 de och söndagskvällen kl. 10. Konfirmandsklassen möter kl. 2 v. m. — J. O.</p> <p>Biligt pygel. Miss Christina Olson i Seattle, hvilken den 27 oktober förlidit en påskade upp domare J. E. Main smotan kan till en i hennes och många tryck skrifter för den dömdes i lörlaga till \$1 böter af domare J. E. Ronald. Hennes man dömdes dock att betala rättighetskostnaderna, uppgående till \$40.</p> <p>Aberdeen har nu befräat från den skara s. k. I. W. W. (Industrial Workers of the World),</p>
---	---	---	--	--	--

Vid sökning på nätet för en tid sedan kom bland sökträffarna en träff i Oregon Posten upp. Enligt tidningens eget sidhuvud den enda tidningen på svenska i delstaten Oregon. Det jag sökte var Sköllersta, vilket gjorde att träffen var lite oväntad. I tidningen rapporterades bland annat nyheter från Sverige under landskapsrubriker. I detta fall i januari 1912 under rubriken Närke med underrubriken »En julottefärd med många olycksfall«. Här intill är artikeln så som händelsen i juletid 1911 rapporterades för svenskarna i Oregon.

De svensk-amerikanska tidningarna digitaliserades för några år sedan inom ett samarbetsprojekt mellan bland andra Kungliga biblioteket i Sverige och Minnesota Historical Society. Sökträffen leder vidare till Minnesota Historical Societys sida

På denna sida finns 39 st svensk-amerikanska tidningar omfattande över 300 000 sidor publicerade och sökbara.

<https://www.mnhs.org/newspapers/swedishamerican>

Stefan Nilsson

NÄRKE

En julottefärd med många olycksfall. En svår olyckshändelse har inträffat i Sköllersta under julhällen, berättas från Örebro. Landtbrukaren Kaleb Eriksson i Skruke hade åkt till julottan i Sköllersta kyrka. Då hästarna skulle sättas in i stallen vid kyrkan, råkade de i sken. Drängen, som sökte hålla dem, fick en stöt i bröstet, så att han föll ned afsvimmad. Hästarna satte nu af i vild fart på vägen till hemmet. En ung flicka hann ej undan utan blef öfverkörd. Längre fram på vägen stötte de skenande hästarna ihop med ett åkdon, hvare befunno sig landtbrukaren Lars Ersson i Vinala, hans hustru och en tjänsteflicka. Sammanstötningen var våldsam. Alla hästarna föllo omkull, och de tre åkande blefvo illa tilltygade.

FÖDDA I SVERIGE 1750-1840

I början av året meddelade ArkivDigital att nu innehåller deras födelseregister sökbara födelseuppgifter för alla Sveriges län för tidsperioden 1750-1840.

Under det senaste året har uppdateringar för åren 1750-1799 gjorts för många län. Till exempel publicerades födda i Örebro län 1750-1799 under hösten 2021. Den uppdateringen omfattade drygt 130 000 personer. Totalt innehåller födelseregistret över 9,5 miljoner personer.

På den här sidan finns uppgifter om vad som finns registrerat för respektive län och församling

<https://www.arkivdigital.se/online/register/fodelseregister>

Läs mer i ArkivDigitals blogg

<https://www.arkivdigital.se/blog/category/fodelseregister>

Stefan Nilsson



Höstens program

Tisdag 1 november kl. 18:30
Föreläsning, **Astrid Lindén och Clas Thor berättar om boken »Från min ungdomstid«**. Lokal: Kumla Bibliotek, efter föreläsningen serveras kaffe.

Den **12 november** samt **3 december** kl. 10:00 - 12:30 finns vi på biblioteket för att träffa allmänheten och informera om föreningen, samt locka folk till att börja släktforska.

Medlemsträffar

Alla träffar är i Medborgarskolans lokal på Östra Drottninggatan 4 i Kumla.

Måndagskvällar, från 12/9 kl. 18 - 21.

Tisdagseftermiddagar från 13/9, kl. 13 - 17

Onsdagar från 14/9 kl. 9 - 12 huserar porträttfynd i lokalen.

Torsdagsförmiddagar från 15/9 kl. 9 - 12.

Torsdagseftermiddagar från 15/9, kl. 14 - 17

Fredagar från 16/9 kl. 9 - 12

Lördagar jämna veckor från 10/9 kl. 9 - 14 registrerar vi »Namn Åt De Döda« mm.

Kom med, få igång din släktforskning och ha det trevligt tillsammans med oss andra. Det är begränsat med platser så du kan kanske inte få plats den dag du önskar.

Släktforska är roligt - ännu roligare blir det att göra det tillsammans!

ÖREBRO SLÄKTFORSKARE



Höstens program

Tisdag 25 oktober kl. 18:30
Föreningens **höstmöte** i serveringen vid Karlslunds motionscenter. Parkering finns. Mötesförhandlingar med fastställande av 2023 års medlemsavgifter. Kraftigt sjunkande medlemstal och minskade bidrag gör att medlemsavgiften kanske måste höjas. **Håkan Henriksson föreläser om »Karl XII:s krigsfångar i Sverige«**. Lotteri. För den som önskar finns kaffe och smörgås att köpa för 50 kr. Ev. glutenallergiker bör meddela någon i styrelsen.

Tisdag i november kl. 18:30
Föredragskväll i serveringen vid Karlslunds motionscenter. Parkering finns. Föreläsare är ännu ej bestämd. Se hemsidan. Inträde: 50 kr inkl kaffe och smörgås.

40-årsjubileum

Lördag 19 nov kl. 11 - 16
Firas med öppet hus för allmänheten i Släktkällaren, Västra Nobelgatan 24 Örebro. Föreningen bjuder på Släktsök och fika.

Café-aktiviteter

DNA-café, MinSläkt-café, Disgen-café m fl. se hemsidan

Facebook-gruppen

start 23 okt kl. 16 - 18
Digitala Zoom-träffar. Diskussioner om diverse problem och erfarenheter. Söndagar e.m.

Du har väl inte missat vår hemsida

www.örebrosläktforskare.se

Där ser du i kalendern vad som är på gång. Hör gärna av dig med synpunkter.

Kurser av olika slag kommer igång under hösten t.ex. läsning av gammal stil, se hemsidan.

Slätkällaren, Västra Nobelgatan 24, kommer att hållas öppen torsdagar kl. 14:00 - 18:00, måndagar och tisdagar enligt uppgift på vår hemsida och även på tider efter överenskommelse med någon i styrelsen.



ASKERSUNDS SLÄKTFORSKARKLUBB

Höstens program

Tisdag 18 oktober kl. 19
Klubbmöte i Visholmen, Sjöängen. **Anders berättar om några 1600-talspräster i Dalarna**

Tisdag 15 eller 22 nov. kl. 19
Klubbmöte Aspön, Sjöängen. **Möjlig tema smeder/valloner.**

Tisdag 13 december kl. 19
Inget speciellt tema. Kanske kommer Lucia?

Kamratcirklar varje torsdag kl. 13 - 15 Vuxenskolan, Sundsbrogatan 16 (ingång från gården). Undantag är 24 november, då vi träffas kl 19 - 21.

KARLSKOGA- DEGERFORS SLÄKTFORSKARKLUBB



Höstens program

Torsdag 3 november kl. 18:30
Klubbmöte. Släktforskningsinformation av Per-Erik Forsmark. **Lars Bägerfeldt föreläser om Förfäders bygder som handlar om tiden före kyrkböckernas tid samt Paleografi** som handlar om gotiska bokstäver år 1526-1800. Lokal: Finska Föreningen.

Torsdag 24 november kl. 18:30
Klubbmöte. Släktforskningsinformation av Per-Erik Forsmark. **Calle Lindström föreläser om oäkta barn - fader okänd.** Belyser frågan socialt, juridiskt och vilka källor man kan söka i. Lokal: Finska Föreningen.

Klubbmöten hålls (om inte annat annonseras) i Finska Föreningens lokal på Ferlins väg (f.d. Karlsbergskyrkan).

Släktforskarhjälp på biblioteket håller öppet:
Onsdagar 2022: **26 oktober** och **30 november**. Tid: 15:00 - 18:00

Planerad kursverksamhet
Nybörjar- och fortsättningskurser i släktforskning. Information och anmälan till Gunilla Hammarstedt, tel. 073-210 20 55. E-post: g.hammarstedt@bahnhof.se

HALLSBERGS SLÄKT- FORSKARKLUBB



Höstens program

Släktforskarcafé hos Vuxenskolan. Måndagar kl. 18:00 - 20:30.

Släktforskarcaféerna är för dig som är intresserad av släktforskning och vill fördjupa dina kunskaper.

Det blir kortare föreläsningar/fördjupningar i olika ämnen. En chans att under lättsamma förhållanden samtala om släktforskning och problem som kan uppstå. Tag gärna med din egen dator så släktforskar vi tillsammans.

Fördjupningskurs
Läsa gamla handstilar. Tisdagar kl. 18 på Vuxenskolan Hallsberg. Du som vill börja läsa eller friska upp dina kunskaper.

Biblioteket
Vi kommer att finnas på Biblioteket lördagar **22 oktober** och **19 november**.

Tag med dina frågor och kom!

Det är genom möten och utbyte med andra som vi kan utvecklas och bredda vår kunskap.



B-Föreningsbrev

ISSN 1402-831X

REDAKTIONEN

Redaktionen nås brevlades på adress:

Stefan Nilsson,
Led 305, Södragården
715 94 ODENSBACKEN

E-post:
stefannilsson.asket@gmail.com

Det går bra att kontakta antingen redaktören eller någon i den aktuella föreningen.

Redaktör:
Stefan Nilsson, Örebro
070-721 72 66

Redaktionsmedlemmar:
Anders Eriksson, Askersund
Gunnel Wallin, Örebro

STRÖDDA ANNOTATIONER

är medlemsblad för fem släktforskarföreningar i Örebro län. Första numret utkom hösten 1989. Tidningen utkommer med två nummer per år.

Föreningarna är:

- Askersunds Släktforskarclubb
- Hallsbergs Släktforskarclubb
- Karlskoga-Degerfors Släktforskarclubb
- Kumla Släktforskarclubb
- Örebro Släktforskare

Kontakt med redaktionen får Du antingen genom föreningarnas redaktionskontaktpersoner eller direkt med redaktören.

Eventuellt medlemsbladsutbyte sker med respektive förening.

Artiklar och annat material till tidningen mottages tacksamt! Allrahelst via e-post.

Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material.

FÖRENINGARNA

ASKERSUNDS SLÄKTFORSKARKLUBB

Föreningens adress:
c/o Anders Eriksson, Storgatan 46C,
696 32 ASKERSUND

Ordförande: Anders Eriksson,
0768-17 81 06

eaberiksson@hotmail.com
Sekreterare: Åsa Westerberg
Kassör: Lars-Åke Strömberg
0703-45 61 52 lastr@telia.com
Redaktionskontakt:

Anders Eriksson
Medlemsavgift: 100 kr
Bg 5355-6734
E-post: eaberiksson@hotmail.com
Hemsida:
<http://ask.forening.genealogi.se>

HALLSBERGS SLÄKTFORSKARKLUBB

Föreningens adress:
c/o Edholm, Västra Storgatan 7B,
694 30 HALLSBERG

Ordförande: Dag Edholm
Sekreterare: Birgitta Edholm
0700-33 68 25

Kassör: Bernt Magnusson
Redaktionskontakt: Birgitta Edholm
Medlemsavgift: 200 kr, familjemedlem
50 kr Bg 641-2878
E-post: birgitta.edholm@telia.com
Hemsida:
www.hallsbergsgenealogi.se

KUMLA SLÄKTFORSKARKLUBB

Föreningens adress:
c/o Jan Klingberg,
Mästaregatan 1, 692 71 KUMLA

Ordförande: Jan Klingberg
0702-78 29 20
Sekreterare: Birgitta Högvist
0706-92 39 02
Kassör: Britt-Inger Nilsson
019-22 81 01
Redaktionskontakt: Jan Klingberg

Medlemsavgift: 150 kr, familj 200 kr.
Bg 5077-0965
E-post: kumla.genealogi@telia.com
Hemsida: kumla.it

KARLSKOGA- DEGERFORS SLÄKTFORSKARKLUBB

Föreningens adress:
c/o Håkan Karlsson, Skolgatan 29 A,
lgh 1101, 691 41 KARLSKOGA

Ordförande: Per-Erik Forsmark
070-657 32 17
Sekreterare: Håkan Karlsson
0586-560 26
Kassör: Jan Eriksson
0586-72 82 62
Redaktionskontakt: Håkan Karlsson
sekr@kgadfsgenealogi.se
Medlemsavgift: 150 kr, familj 200 kr.
Pg 52 50 27-9
E-post: sekr@kgadfsgenealogi.se
Hemsida: www.kgadfsgenealogi.se

ÖREBRO SLÄKTFORSKARE

Föreningens besöksadress:
Västra Nobelgatan 24, »Släktkällaren«
Postadress: Västra Nobelgatan 22,
703 55 ÖREBRO

Ordförande: Paola Grafström
070-510 45 56
E-post: ordf@slaekt.se
Sekreterare: Ove Pettersson
070-208 84 91
Kassör: Jan Wallin 019-18 38 30, 070-387 78 88
Redaktionskontakt: Jan Wallin
Medlemsavgift: 220 kr, familjemedlem
100 kr
Pg 63 59 14-5 E-post: info@slaekt.se
Hemsida: www.orebroslaektforskare.se

STOPPDATUM FÖR NÄSTA
NUMMER AV STRÖDDA
ANNOTATIONER ÄR
31 JANUARI